

21994A0207(02)

L 33/13

ÚRADNÝ VESTNÍK EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

7.2.1994

PRÍLOHA A

RÁMCOVÝ DOHOVOR OSN O ZMENE KLÍMY

ZMLUVNÉ STRANY TOHTO DOHOVORU,

POTVRDZUJÚC, že zmena klímy Zeme a jej nepriaznivé dôsledky sú spoločným záujmom celého ľudstva;

ZNEPOKOJENÉ TÝM, že ľudskou činnosťou sa neustále zvyšuje koncentrácia plynov, ktoré spôsobujú skleníkový efekt v atmosfére a že tento rast zvyšuje prirodzený skleníkový efekt, výsledkom čoho bude ďalšie otepľovanie povrchu Zeme a atmosféry, čo môže nepriaznivo ovplyvniť prírodné ekosystémy a ľudské pokolenia;

BERÚC NA VEDOMIE, že najväčší podiel na minulých a súčasných celosvetových emisiách plynov, ktoré spôsobujú skleníkový efekt, majú vyspelé krajiny a že množstvo emisií na obyvateľa je v rozvojových krajinách stále relatívne nízke, a že podiel celosvetových emisií, ktoré vznikajú v rozvojových krajinách bude rásť tak, ako budú tieto krajiny uspokojovať záujmy spoločnosti a rozvoja;

VEDOMÉ SI úlohy a významu záchytov a rezervoárov pre plyny spôsobujúce skleníkový efekt v suchozemských a morských ekosystémoch;

BERÚC NA VEDOMIE, že v predpovediach o zmene klímy je mnoho nejasností, najmä pokiaľ ide o určenie času, veľkosti alebo regionálnych vzorcov zmien;

UZNÁVAJÚC, že celosvetová povaha zmeny klímy si vyžaduje čo najširšiu spoluprácu všetkých štátov a ich účasť na účinnej a primeranej medzinárodnej reakcii, v súlade s ich spoločnou, avšak rozdielnou zodpovednosťou a možnosťou, ako aj so sociálnymi a hospodárskymi podmienkami;

PRIPOMÍNAJÚC príslušné ustanovenia Deklarácie Konferencie OSN o životnom prostredí, ktorá bola prijatá v Štokholme dňa 16. júna 1972;

PRIPOMÍNAJÚC TIEŽ, že štáty majú v súlade s Chartou OSN a v súlade so zásadami medzinárodného práva suverénne právo využívať svoje vlastné zdroje podľa svojej vlastnej politiky, uplatňovanej pre životné prostredie a rozvoj, ako aj zodpovednosť zabezpečiť, aby činnosti v rámci ich jurisdikcie alebo kontroly nespôsobili škody na životnom prostredí iných štátov alebo v oblastiach mimo dosahu ich vnútroštátnej jurisdikcie;

ZNOVU POTVRDZUJÚC, že zásady suverenity štátov pri medzinárodnej spolupráci v riešení zmeny klímy;

UZNÁVAJÚC, že štáty by mali ustanoviť účinnú legislatívu pre životné prostredie, že normy pre životné prostredie, ciele manažmentu a priority by mali odrážať kontext životného prostredia a rozvoja, na ktoré sa vzťahujú, a že normy uplatňované niektorými štátmi voči iným, najmä rozvojovým krajinám, sú nevhodné a z hľadiska ekonomických a sociálnych nákladov neopodstatnene nákladné;

PRIPOMÍNAJÚC SI ustanovenia rezolúcie Valného zhromaždenia č. 44/228 z 22. decembra 1989 z Konferencie OSN o životnom prostredí a rozvoji a rezolúcie č. 43/53 zo 6. decembra 1988, č. 44/207 z 22. decembra 1989, č. 45/212 z 21. decembra 1990 a č. 46/169 z 19. decembra 1991 o ochrane svetovej klímy pre súčasné a budúce generácie ľudstva;

PRIPOMÍNAJÚC SI TIEŽ ustanovenia rezolúcie Valného zhromaždenia č. 44/206 z 22. decembra 1989 o možných nepriaznivých účinkoch zvýšenia hladiny mora na ostrovy a pobrežné oblasti, najmä na nízko položené pobrežné oblasti, a príslušné ustanovenia rezolúcie Valného zhromaždenia č. 44/172 z 19. decembra 1989 o zavedení Akčného plánu na boj proti rozširovaniu púští;

PRIPOMÍNAJÚC SI ĎALEJ Viedenský dohovor o ochrane ozónovej vrstvy z roku 1985 a Montrealský protokol o látkach, ktoré porušujú ozónovú vrstvu, z roku 1987, zmenený a doplnený 29. júna 1990;

BERÚC NA VEDOMIE Deklaráciu ministrov II. Svetovej konferencie o klíme, prijatú dňa 7. novembra 1990;

SÚ SI VEDOMÉ hodnoty analytickej práce, ktorú vykonávajú mnohé štáty o zmenách klímy a významného prínosu Svetovej meteorologickej organizácie, Programu OSN pre životné prostredie a iných orgánov a organizácií v systéme OSN, ako aj iných medzinárodných a medzivládnych orgánov pre výmenu výsledkov vedeckého výskumu a koordináciu výskumu;

UZNÁVAJÚC, že kroky potrebné na pochopenie a riešenie zmeny klímy budú z environmentálneho, sociálneho a ekonomického hľadiska najefektívnejšie, keď budú založené na príslušných vedeckých, technických a ekonomických úvahách a neustále prehodnocované na základe nových zistení v týchto oblastiach;

UZNÁVAJÚC, že rôzne akcie na riešenie zmeny klímy môžu byť oprávnené ekonomicky zo svojho vlastného pohľadu a môžu tiež pomôcť pri riešení iných problémov životného prostredia;

UZNÁVAJÚC TIEŽ potrebu vyspelých krajín vykonať okamžitú akciu na základe jasných priorít ako prvý krok ku komplexnej stratégii reakcie na celosvetovej, vnútroštátnej a tam, kde je to dohodnuté, aj na regionálnej úrovni, ktoré budú zohľadnia všetky plyny, spôsobujúce skleníkový efekt, s osobitným zreteľom na ich relatívne prispievanie k zvyšovaniu skleníkového efektu;

ĎALEJ UZNÁVAJÚC, že nízko položené a iné malé ostrovné krajiny, krajiny s nízko položenými pobrežnými, suchými, polosuchými oblasťami alebo oblasťami vystavenými záplavám, suchu a rozširovaniu púští, ako aj rozvojové krajiny s krehkými horskými ekosystémami sú zvlášť citlivé na nepriaznivé účinky zmeny klímy;

UZNÁVAJÚC osobitné ťažkosti tých štátov, najmä rozvojových krajín, ktorých hospodárstvo závisí najmä na produkcii fosílnych palív, na ich spotrebe a vývoze, ktoré budú spôsobené dôsledkami akcie uskutočnenej na obmedzenie emisií plynov spôsobujúcich skleníkový efekt;

POTVRDZUJÚC, že reakcie na zmeny klímy by sa mali integrovaným spôsobom koordinovať so sociálnym a ekonomickým rozvojom, s cieľom vyhnúť sa nepriaznivým dosahom na sociálny a ekonomický rozvoj, pričom treba brať plne do úvahy oprávnené prioritné potreby rozvojových krajín na dosiahnutie trvalého ekonomického rastu a odstránenia chudoby;

UZNÁVAJÚC, že všetky štáty, najmä rozvojové krajiny, potrebujú prístup k zdrojom, nevyhnutným na dosiahnutie trvalého sociálneho a ekonomického rozvoja a že na to, aby mohli rozvojové krajiny postupne dosiahnuť svoj cieľ, ich spotreba energie bude musieť rásť, pričom sa budú zohľadňovať možnosti dosiahnutia väčšej energetickej účinnosti a kontroly emisií plynov spôsobujúcich skleníkový efekt vo všeobecnosti, aj uplatňovaním nových technológií za podmienok, pri ktorých sú tieto aplikácie ekonomicky a sociálne výhodné;

ODHODLANÉ chrániť klimatický systém pre súčasné a budúce generácie,

SA DOHODLI TAKTO:

Článok 1

Definície ⁽¹⁾

Na účely tohto dohovoru:

1. „nepriaznivé účinky zmeny klímy“ znamenajú zmeny vo fyzickom životnom prostredí alebo biotope, ktoré vyplývajú zo zmeny klímy, ktoré majú značne škodlivé účinky na zloženie, pružnosť alebo produktivitu prirodzených alebo riadených ekosystémov alebo na fungovanie sociálno-ekonomických systémov alebo na zdravie a blaho ľudí;
2. „zmena klímy“ znamená zmenu klímy spôsobenú priamo alebo nepriamo ľudskou činnosťou, ktorá mení zloženie svetovej atmosféry a ktorá je navyše pozorovaná okrem prirodzených zmien klímy za porovnateľné časové obdobie;
3. „klimatický systém“ znamená celkovú atmosféru, hydrosféru, biosféru a geosféru v ich vzájomných vzťahoch;
4. „emisia“ je uvoľňovanie plynov spôsobujúcich skleníkový efekt a/alebo ich prekursorov do atmosféry nad určitou oblasťou, za určitý čas;
5. „plyny spôsobujúce skleníkový efekt“ sú plynné zložky atmosféry, prírodné aj antropogénne, ktoré absorbujú a znova vyžarujú infračervené žiarenie;

⁽¹⁾ Názvy článkov sú vložené iba ako pomôcka pre jednoduchšiu orientáciu v texte.

6. „regionálna integračná ekonomická organizácia“ je organizácia vytvorená suverénnymi štátmi v danej oblasti, ktorá je kompetentná v súvislosti so záležitosťami upravenými týmto dohovorom alebo jeho protokolmi a je riadne oprávnená v súlade s jej vnútornými predpismi podpisovať, ratifikovať, prijímať, schvaľovať alebo pristupovať k príslušným listinám;
7. „rezervoár“ je súčasť alebo súčasti klimatického systému, kde sa ukladajú plyny spôsobujúce skleníkový efekt alebo ich prekurzory;
8. „záchyt“ je proces, činnosť alebo mechanizmus, ktorý odstraňuje z atmosféry plyn spôsobujúci skleníkový efekt, aerosol alebo prekurzor plynu spôsobujúceho skleníkový efekt.
9. „zdroj“ je proces alebo činnosť, pri ktorej sa uvoľňuje do atmosféry plyn spôsobujúci skleníkový efekt, alebo aerosól, alebo prekurzory plynu spôsobujúceho skleníkový efekt.

Článok 2

Cieľ

Základným cieľom tohto dohovoru a ďalších s tým súvisiacich právnych listín, ktoré môže Konferencia zmluvných strán prijať, je dosiahnuť v súlade s príslušnými ustanoveniami dohovoru stabilizáciu koncentrácie plynov spôsobujúcich skleníkový efekt v atmosfére na úrovni, ktorá by zabránila nebezpečnej a antropogénnej interferencii s klimatickým systémom. Takáto úroveň by sa mala dosiahnuť v rámci dostatočnej časovej lehoty, ktorá by umožnila ekosystémom adaptovať sa prirodzeným spôsobom na zmenu klímy, zabezpečiť, aby nebola ohrozená produkcia potravín, a umožniť, aby ekonomický rozvoj pokračoval udržateľným spôsobom.

Článok 3

Zásady

Zmluvné strany sa budú pri svojej činnosti na dosiahnutie cieľov dohovoru a pri plnení jeho ustanovení *inter alia* riadiť nasledovným:

1. Zmluvné strany by mali chrániť klimatický systém pre súčasné a budúce generácie ľudstva na základe rovnosti a v súlade s ich spoločnými, ale rozličnými zodpovednosťami a príslušnými

schopnosťami. Podľa toho by mali rozvinuté krajiny zaujať vedúce postavenie v boji proti zmene klímy a jej nepriaznivým účinkom.

2. Mali by sa brať do úvahy špecifické potreby a špecifické okolnosti rozvojových krajín, ktoré sú zmluvnými stranami, najmä tých, ktoré sú obzvlášť citlivé na nepriaznivé účinky zmeny klímy, ako aj tých zmluvných strán, obzvlášť rozvojových krajín, ktoré by podľa tohto dohovoru mali znášať neprimeranú alebo abnormálnu záťaž.
3. Zmluvné strany by mali urobiť predbežné opatrenia na predvídanie, predchádzanie alebo minimalizáciu príčin zmeny klímy a zmierniť jej nepriaznivé účinky. Tam, kde existuje hrozba vážnej alebo nenapraviteľnej škody, by nedostatok vedeckých informácií nemal byť dôvodom pre odloženie takýchto opatrení, berúc do úvahy to, že nariadenia a opatrenia, ktoré sa týkajú zmeny klímy, by mali byť finančne efektívne tak, aby zabezpečovali celosvetový prospech za najnižšie možné náklady. Na dosiahnutie týchto cieľov by takéto nariadenia a opatrenia mali zohľadňovať rôzne sociálnoekonomické aspekty, mali by byť komplexné, mali by pokrývať všetky relevantné zdroje, záchyty a rezervoáre plynov spôsobujúcich skleníkový efekt, ako aj adaptáciu, a mali by zahŕňať všetky ekonomické sektory. Zainteresované zmluvné strany môžu spolupracovať pri snahe riešiť zmeny klímy.
4. Zmluvné strany majú právo podporovať a mali by podporovať udržateľný rozvoj. Nariadenia a opatrenia na ochranu klimatického systému pred zmenou spôsobenou človekom by mali byť primerané špecifickým podmienkam každej zmluvnej strany a mali by byť integrované s vnútroštátnymi programami rozvoja a mali by tiež brať do úvahy, že ekonomický rozvoj je veľmi dôležitý pre prijímanie opatrení na riešenie zmeny klímy.
5. Zmluvné strany by mali spolupracovať na podnecovaní vzniku podporného a otvoreného medzinárodného ekonomického systému, ktorý by viedol k prijateľnému ekonomickému rastu a rozvoju vo všetkých zmluvných stranách, najmä v rozvojových krajinách, a týmto spôsobom by im umožnil lepšie riešiť problémy so zmenou klímy. Opatrenia prijaté na boj proti zmenám klímy, vrátane jednostranných, by nemali vytvárať prostriedky svojoľnej alebo neoprávnenej diskriminácie alebo skrytých obmedzení v medzinárodnom obchode.

Článok 4

Závazky

1. Všetky zmluvné strany, pri zohľadnení svojich spoločných, ale rozličných zodpovedností a svojich špecifických vnútroštátnych a regionálnych priorit rozvoja, cieľov a okolností:

- a) rozvíjajú, pravidelne aktualizujú, publikujú a predkladajú Konferencii zmluvných strán v súlade s článkom 12 vnútroštátne súpisu antropogénnych emisií zo zdrojov a záchytov všetkých plynov spôsobujúcich skleníkový efekt, ktoré nespádajú pod Montrealský protokol, pri použití komparatívnych metód, ktoré sa dohodnú na Konferencii zmluvných strán;
- b) formulujú, realizujú, publikujú a pravidelne aktualizujú vnútroštátne a tam, kde je to vhodné, aj regionálne programy, ktoré obsahujú opatrenia na zmiernenie zmeny klímy riešením antropogénnych emisií zo zdrojov a záchytov všetkých plynov spôsobujúcich skleníkový efekt, ktoré nespádajú pod Montrealský protokol, ako aj opatrenia, ktoré uľahčia adekvátnu adaptáciu na zmenu klímy;
- c) podporovať a spolupracovať pri rozvoji, uplatňovaní a rozširovaní, vrátane prevodu, technológii, praxe a procesov, ktoré obmedzujú, znižujú alebo zabraňujú antropogénnym emisiám plynov spôsobujúcich skleníkový efekt, ktoré nespádajú pod Montrealský protokol vo všetkých relevantných sektoroch vrátane energetického, dopravného, priemyselného, poľnohospodárskeho, lesníckeho sektoru a sektoru nakladania s odpadmi;
- d) podporovať udržateľné riadenie, ako aj podporovať a spolupracovať pri zachovaní a zvýšení, podľa potreby, počtu záchytov a rezervoárov všetkých plynov spôsobujúcich skleníkový efekt, ktoré nie sú pod kontrolou Montrealského protokolu, vrátane biomasy, lesov a morí, ako aj iných suchozemských, pobrežných a morských ekosystémov;
- e) spolupracovať na príprave adaptácie na dosahy zmeny klímy; vyvíjať a vypracovávať primerané a integrované plány pre riadenie pobrežných zón, pre vodné zdroje a poľnohospodárstvo a pre ochranu a obnovenie oblastí, najmä v Afrike, ktoré sú postihnuté suchom a rozširovaním púští, ako aj záplavami;
- f) brať do úvahy zmeny klímy v primeranom rozsahu v rámci príslušných sociálnych, ekonomických a environmentálnych opatrení a akcií, ako aj aplikovať vhodné metódy, napr. odhad vplyvu, ktoré budú formulované a určované na vnútroštátnej úrovni s cieľom minimalizovať nepriaznivé účinky na ekonomiku, na zdravie ľudí a na kvalitu životného prostredia, projektov a opatrení, ktoré boli nimi prijaté na zmiernenie alebo adaptáciu na zmenu klímy;
- g) podporovať a spolupracovať na vedeckom, technologickom, technickom, spoločensko-ekonomickom a inom výskume na systematickom pozorovaní a vývoji archívnych záznamov týkajúcich sa klimatického systému a určených na ďalšie pochopenie a na zníženie alebo elimináciu zostávajúcich neistôt, pokiaľ ide o príčiny, účinky, veľkosť a časový harmonogram zmien klímy a ekonomických a sociálnych následkov rôznych stratégií odozvy na zmeny;
- h) podporovať a spolupracovať na úplnej, otvorenej a rýchlej výmene podstatných vedeckých, technologických, technických, sociálno-ekonomických a právnych informácií, ktoré sa týkajú klimatického systému a zmeny klímy, ako aj ekonomických a sociálnych dôsledkov rôznych stratégií odozvy na zmeny;
- i) podporovať a spolupracovať pri vzdelávaní, školení a oboznamovaní verejnosti o zmene klímy a podporovať čo najširšiu účasť v tomto procese, vrátane mimovládnych organizácií, a
- j) oznamovať Konferencii zmluvných strán informácie, ktoré sa týkajú vykonávania v súlade s článkom 12.
2. Vyspelé krajiny, ktoré sú zmluvnými stranami, a ostatné zmluvné strany, uvedené v prílohe I, sa zaväzujú vykonať konkrétne nasledovné:
- a) každá z týchto zmluvných strán prijme vnútroštátne ⁽¹⁾ nariadenia a zodpovedajúce opatrenia na zmiernenie zmeny klímy tým, že obmedzí antropogénne emisie plynov spôsobujúcich skleníkový efekt a bude chrániť a rozširovať záchyty a rezervoáre pre plyny spôsobujúce skleníkový efekt. Tieto nariadenia a opatrenia budú dôkazom, že vyspelé krajiny zaujímajú vedúce postavenie v modifikácii dlhodobých trendov v oblasti antropogénnych emisií, ktoré budú v súlade s cieľmi dohovoru, uznávajúc, že návrat k predchádzajúcim úrovniam antropogénnych emisií oxidu uhličitého a iných plynov spôsobujúcich skleníkový efekt, ktoré nespádajú pod Montrealský protokol, ku koncu tejto dekády, by prispel k takejto modifikácii, pričom je potrebné brať do úvahy rozdiely vo východiskových bodoch, prístupoch, ekonomických štruktúrach a bázich zdrojov týchto zmluvných strán, ako aj potreba udržiavať silný a udržateľný ekonomický rast, dostupné technológie a iné individuálne okolnosti, ako aj potrebu rovnomerne rozdelených a primeraných príspevkov každej z týchto zmluvných strán k celosvetovému úsiliu s ohľadom na spoločný cieľ. Tieto zmluvné strany môžu realizovať takúto politiku a opatrenia spoločne s inými zmluvnými stranami a môžu pomáhať iným zmluvným stranám prispievaním k dosahovaniu cieľov dohovoru a najmä cieľov tohto písma;

(1) Vráťane prístupov a opatrení prijatých organizáciami regionálnej hospodárskej integrácie.

- b) na účely podpory vývoja v tomto smere každá z uvedených zmluvných strán oznámi, v lehote šiestich mesiacov odo dňa, kedy tento dohovor nadobudol účinnosť a potom pravidelne a v súlade s článkom 12, podrobné informácie o svojich nariadeniach a opatreniach uvedených v písm. a), ako aj o svojich výsledných predpokladaných antropogénnych emisiách zo zdrojov a záchytov plynov spôsobujúcich skleníkový efekt, ktoré nespádajú pod Montrealský protokol, pre obdobie uvedené v písm. a), s cieľom vrátiť sa individuálne alebo spoločne na úroveň z r. 1990 antropogénnych emisií oxidu uhličitého a ďalších plynov spôsobujúcich skleníkový efekt, ktoré nespádajú pod Montrealský protokol. Tieto informácie preskúma Konferencia zmluvných strán na svojom prvom zasadnutí a potom pravidelne v súlade s článkom 7;
- c) výpočet emisií zo zdrojov záchyt plynov spôsobujúcich skleníkový efekt na účely písm. b) by mal zohľadňovať najlepšie dostupné vedecké poznatky vrátane efektívnej kapacity záchytov a príslušných príspevkov týchto plynov na zmenu klímy. Konferencia zmluvných strán na svojom prvom zasadnutí zváži a schváli metodiky pre tieto výpočty a potom ich bude pravidelne posudzovať;
- d) Konferencia zmluvných strán na svojom prvom zasadnutí preskúma adekvátnosť písm. a) a b). Toto preskúmanie sa bude robiť na základe najlepších dostupných vedeckých informácií a vyhodnotenia zmeny klímy a jej dosahov, ako aj podstatných technických, sociálnych a ekonomických informácií. Na základe tohto preskúmania vykoná Konferencia zmluvných strán primerané kroky, ktoré môžu zahŕňať prijatie zmien a doplnkov k záväzkom uvedeným v písm. a) a b). Konferencia zmluvných strán na svojom prvom zasadnutí tiež prijme rozhodnutia o kritériách spoločnej realizácie, ako je to uvedené v písm. a). Druhé preskúmanie písm. a) a b) sa bude konať najneskôr do 31. decembra 1998 a potom v pravidelných intervaloch určených Konferenciou zmluvných strán dovedy, kým sa nespĺnia ciele tohto Dohovoru;
- e) každá z týchto zmluvných strán:
- primerane koordinuje s ostatnými zmluvnými stranami príslušné ekonomické a administratívne nástroje vyvinuté na účely dosiahnutia cieľov dohovoru a
  - určuje a pravidelne preskúmava svoju vlastnú politiku a postupy, ktoré podporujú činnosti, vedúce k vyššej úrovni antropogénnych emisií plynov spôsobujúcich skleníkový efekt, ktoré nespádajú pod Montrealský protokol, ktoré by sa inak objavili;
- f) Konferencia zmluvných strán preskúma najneskôr do 31. decembra 1998 dostupné informácie na účely prijatia rozhodnutí, ktoré sa týkajú vhodných zmien a doplnkov zoznamov uvedených v prílohe I a II, na základe súhlasu dotknutej zmluvnej strany;
- g) každá zmluvná strana, ktorá nie je uvedená v prílohe I, môže vo svojej listine o ratifikácii, prijatí, schválení alebo pristúpení, alebo kedykoľvek potom oznámiť depozitárovi, že zamýšľa byť viazaná ustanoveniami písm. a) a b). Depozitár bude informovať ostatných signatárov a zmluvné strany o takomto oznámení.
3. Zmluvné strany, ktoré sú vyspelými krajinami, a ostatné zmluvné strany, ktoré sú uvedené v prílohe II, poskytnú nové a ďalšie finančné zdroje na úhradu odsúhlasených plných nákladov, ktoré vynaložia zmluvné strany, ktoré sú rozvojovými krajinami pri plnení svojich záväzkov uvedených v článku 12 ods. 1. Tieto strany poskytnú tiež také finančné zdroje vrátane zdrojov na prevod technológií, ktoré potrebujú zmluvné strany, ktoré sú rozvojovými krajinami na úhradu schválených plných nákladov pri realizácii opatrení, ktoré sú uvedené v ods. 1 tohto článku, a ktoré boli odsúhlasené medzi zmluvnou stranou, ktorá je rozvojovou krajinou a medzinárodným subjektom/subjektami uvedenými v článku 11, a to v súlade s týmto článkom. Realizácia týchto záväzkov by mala zohľadňovať potrebu adekvátnosti a možnosti predpokladať toky finančných prostriedkov a význam primeraného rozdelenia bremena medzi vyspelé zmluvné strany.
4. Zmluvné strany, ktoré sú vyspelými krajinami, a ostatné vyspelé zmluvné strany, ktoré sú uvedené v prílohe II, tiež pomáhajú zmluvným stranám, ktoré sú rozvojovými krajinami a sú zvlášť citlivé na nepriaznivé účinky zmeny klímy tým, že im uhradia náklady na adaptovanie sa na tieto nepriaznivé účinky.
5. Zmluvné strany, ktoré sú vyspelými krajinami, a ostatné vyspelé zmluvné strany, ktoré sú uvedené v prílohe II, vykonávajú všetky uskutočniteľné kroky, aby podporili, uľahčili a primerane financovali prevod technológií alebo prístup k technológiám vhodným z hľadiska životného prostredia a know-how iným zmluvným stranám, najmä tým, ktoré sú rozvojovými krajinami, aby im umožnili realizovať ustanovenia dohovoru. Zmluvné strany, ktoré sú vyspelými krajinami, v tomto procese podporia vývoj a rozvoj domácich kapacít a technológií zmluvných strán, ktoré sú rozvojovými krajinami. Ostatné zmluvné strany a organizácie, ktoré tak môžu urobiť, by mali tiež uľahčovať prevod technológií.
6. Pri realizácii svojich záväzkov podľa ods. 2 Konferencia zmluvných strán povolí určitý stupeň flexibility zmluvným stranám, uvedeným v prílohe I, ktoré prechádzajú na trhovú ekonomiku, na účely zvýšiť schopnosť týchto zmluvných strán riešiť zmenu

klímy, vrátane zohľadnenia historickej úrovne antropogénnych emisií plynov spôsobujúcich skleníkový efekt, ktoré nespádajú pod Montrealský protokol.

7. Rozsah, v akom bude zmluvná strana, ktorá je rozvojovou krajinou, účinne realizovať záväzky podľa tohto dohovoru, bude závisieť od účinnej realizácie záväzkov tohto dohovoru zo strany zmluvných strán, ktoré sú vyspelými krajinami v súvislosti s finančnými zdrojmi a prevodom technológií, a bude plne zohľadňovať to, že ekonomický a sociálny rozvoj a odstraňovanie chudoby sú prvoradými prioritami zmluvných strán, ktoré sú rozvojovými krajinami.

8. Pri realizácii záväzkov tohto článku vezmú zmluvné strany v plnom rozsahu do úvahy to, aké akcie sú potrebné podľa tohto dohovoru, vrátane akcií súvisiacich s financovaním, poistením a prevodom technológií tak, aby sa uspokojili špecifické potreby a záujmy zmluvných strán, ktoré sú rozvojovými krajinami, vyplývajúce z nepriaznivých účinkov zmeny klímy a/alebo z dosahu zavedenia opatrení ako odozvy na tieto účinky, a to najmä:

- a) malé ostrovné krajiny;
- b) krajiny s nízko položenými pobrežnými oblasťami;
- c) krajiny so suchými a polosuchými oblasťami, zalesnenými oblasťami a oblasťami náchylnými na vymieranie lesov;
- d) krajiny s oblasťami náchylnými na častý výskyt prírodných katastrof;
- e) krajiny s oblasťami náchylnými na suchu a rozširovanie púští;
- f) krajiny s oblasťami s vysokým znečistením atmosféry v mestách;
- g) krajiny s oblasťami s krehkými ekosystémami vrátane horských ekosystémov;
- h) krajiny, ktorých ekonomika do veľkej miery závisí od príjmov z výroby, spracovania exportu a/alebo spotreby fosílnych palív a s tým súvisiacich energeticky náročných produktov, a
- i) vnútrozemské a tranzitné krajiny.

Konferencia zmluvných strán môže prijímať primerané ďalšie opatrenia v súvislosti s týmto odsekom.

9. Zmluvné strany vo svojich opatreniach v plnej miere zohľadňujú špecifické potreby a zvláštne situácie najmenej vyspelých krajín, a to v súvislosti s financovaním a prevodom technológií.

10. Zmluvné strany berú v súlade s článkom 10 pri plnení záväzkov tohto dohovoru do úvahy situáciu zmluvných strán, najmä tých, ktoré sú rozvojovými krajinami s ekonomikami, ktoré sú citlivé na nepriaznivé účinky zavádzania opatrení, ako odozvy na zmenu klímy. Toto sa týka najmä zmluvných strán, ktorých ekonomika do veľkej miery závisí od príjmov z výroby, spracovania a exportu a/alebo spotreby fosílnych palív a s tým súvisiacich energeticky náročných produktov; a/alebo od využívania fosílnych palív, pri ktorých majú zmluvné strany vážne problémy s prechodom na iný druh palív.

Článok 5

Výskum a systematické pozorovanie

Zmluvné strany pri plnení svojich záväzkov podľa článku 4 ods. 1 písm. g):

- a) primerane podporujú a ďalej rozvíjajú, podľa potreby, medzinárodné a medzivládne programy a siete alebo organizácie zamerané na definovanie, vedenie, vyhodnocovanie a financovanie výskumu, zhromažďovanie údajov a systematické pozorovanie, pričom berú do úvahy potrebu minimalizácie duplicity takéhoto úsilia;
- b) podporujú medzinárodné a medzivládne úsilie o posilnenie systematického pozorovania a vnútroštátnych vedeckotechnických výskumných kapacít a možností, najmä v rozvojových krajinách, a podporujú prístup k údajom a analýzám z oblasti nad rámec vnútroštátnej jurisdikcie, a
- c) berú do úvahy konkrétne záujmy a potreby rozvojových krajín a spolupracujú pri zlepšení ich domácich kapacít a možností, aby mohli participovať na úsilí, ako je uvedené v písm. a) a b).

Článok 6

Vzdelávanie, školenie a verejná informovanosť

Zmluvné strany pri plnení svojich záväzkov podľa článku 4 ods. 1 písm. i):

- a) podporujú a uľahčujú na vnútroštátnej a primerane aj na subregionálnej a regionálnej úrovni a v súlade s vnútroštátnymi zákonmi a predpismi v rámci svojej kapacity:
  - i) rozvoj a realizáciu vzdelávacích programov a programov na informovanie verejnosti o zmene klímy a jej účinkoch;

- ii) prístup verejnosti k informáciám o zmene klímy a jej účinkoch;
  - iii) účasť verejnosti na riešení zmien klímy a jej účinkov a vývoj adekvátnych odoziev a
  - iv) školenie vedeckého, technického a riadiaceho personálu;
- b) podporujú a spolupracujú na medzinárodnej úrovni a tam, kde je to vhodné, pri využívaní existujúcich orgánov:
- i) vývoj a výmenu materiálov o vzdelávaní verejnej informovanosti o zmene klímy a jej účinkoch a
  - ii) vývoj a realizáciu vzdelávacích a školiacich programov vrátane posilnenia vnútroštátnych inštitúcií a pri výmene alebo pridelovaní personálu na školenie expertov v tejto oblasti, najmä pre rozvojové krajiny.
- d) podporuje a vedie v súlade s cieľom a ustanoveniami dohovoru vývoj a pravidelnú aktualizáciu porovnateľných metód, ktoré má schváliť Konferencia zmluvných strán *inter alia* na prípravu súpisu plynov spôsobujúcich skleníkový efekt podľa zdrojov a záchytov a na vyhodnotenie účinnosti opatrení na obmedzenie emisií a lepšieho odstraňovania týchto plynov;
  - e) vyhodnocuje na základe všetkých informácií, ktoré sú k dispozícii, v súlade s ustanoveniami dohovoru, realizáciu dohovoru zmluvnými stranami, celkovú účinnosť opatrení prijatých podľa tohto dohovoru, a to najmä konkrétnych environmentálnych, ekonomických a sociálnych účinkov, ako aj ich kumulatívnych dosahov a rozsahu, v ktorom sa dosiahol pokrok pri dosahovaní cieľov tohto dohovoru;
  - f) skúma a prijíma pravidelné správy o realizácii dohovoru a zabezpečuje ich publikovanie;
  - g) vydáva odporúčania vo všetkých záležitostiach nevyhnutných pre realizáciu dohovoru;
  - h) snaží sa mobilizovať finančné zdroje v súlade s článkom 4 ods. 3, 4 a 5 a s článkom 11;
  - i) zriadi také pomocné orgány, aké bude považovať za potrebné pre plnenie dohovoru;
  - j) skúma správy predkladané jej pomocnými orgánmi a vypracováva k nim pokyny;
  - k) odsúhlasuje a prijíma na základe konsenzu rokovací poriadok a finančné pravidlá pre seba a pre svoje pomocné orgány;
  - l) hľadá a primerane využíva služby a spoluprácu, ako aj informácie od príslušných medzinárodných organizácií a medzivládnych a mimovládnych organizácií a
  - m) vykonáva všetky ostatné funkcie, ktoré budú potrebné na dosiahnutie cieľov dohovoru, ako aj všetky ostatné funkcie, ktoré sú pre ňu stanovené dohovorom.

Článok 7

Konferencia zmluvných strán

1. Týmto sa zriaďuje Konferencia zmluvných strán.

2. Konferencia zmluvných strán, ako najvyšší orgán tohto dohovoru, pravidelne kontroluje plnenie tohto dohovoru a s ním súvisiacich právnych dokumentov, ktoré môže Konferencia zmluvných strán prijať, a v rámci svojho mandátu prijíma rozhodnutia, ktoré sú potrebné na podporu efektívneho plnenia tohto dohovoru. Na tieto účely Konferencia:

- a) periodicky preskúmava záväzky zmluvných strán a inštitucionálne vzťahy podľa tohto dohovoru na základe cieľov tohto dohovoru, skúseností získaných pri jeho plnení a vývoja vedeckotechnických poznatkov;
- b) podporuje a uľahčuje výmenu informácií o opatreniach prijatých zmluvnými stranami na riešenie zmeny klímy a jej účinkov, pričom berie do úvahy rozdielne okolnosti zodpovednosti a možnosti zmluvných strán a ich príslušné záväzky podľa tohto dohovoru;
- c) uľahčuje na žiadosť dvoch alebo viacerých zmluvných strán koordináciu opatrení, ktoré prijali s cieľom vyriešenia zmeny klímy a jej účinkov, pričom musí brať do úvahy rozdielne okolnosti, zodpovednosti a možnosti zmluvných strán a ich príslušné záväzky podľa tohto dohovoru;

3. Konferencia zmluvných strán prijme na svojom prvom zasadnutí svoj vlastný rokovací poriadok, ako aj rokovací poriadok jej pomocných orgánov zriadených dohovorom, ktorý zahŕňa rozhodovacie postupy pri záležitostiach, ktoré ešte nie sú pokryté rozhodovacími postupmi stanovenými v dohovore. Tieto rozhodovacie postupy môžu zahŕňať určenie špecifickej väčšiny, potrebnej na schválenie konkrétnych uznesení.

4. Prvé zasadnutie Konferencie zmluvných strán zvolá dočasný sekretariát uvedený v článku 21, pričom toto zasadnutie sa koná najneskôr v lehote jedného roka po tom, čo tento Dohovor nadobudne účinnosť. Potom sa budú konať riadne zasadnutia Konferencie zmluvných strán každý rok, pokiaľ Konferencia zmluvných strán nerozhodne inak.

5. Mimoriadne zasadnutia Konferencie zmluvných strán sa budú konať vždy vtedy, keď to bude Konferencia považovať za nevyhnutné alebo na písomnú žiadosť ktorejkoľvek zmluvnej strany za predpokladu, že v lehote šiestich mesiacov po oznámení takejto žiadosti ostatným zmluvným stranám sekretariátom túto žiadosť podporí najmenej jedna tretina zmluvných strán.

6. OSN, jej zvláštne agentúry a Medzinárodná agentúra pre atómovú energiu, ako aj všetky ich členské štáty alebo pozorovatelia, ktoré nie sú zmluvnými stranami dohovoru, môžu byť zastúpené na zasadnutí Konferencie zmluvných strán ako pozorovatelia. Každý orgán alebo agentúra, či už národná alebo medzinárodná, vládna alebo mimovládna, ktorá je kompetentná v záležitostiach spadajúcich pod tento dohovor a ktorá informovala sekretariát o svojom želaní zúčastniť sa na zasadnutí Konferencie zmluvných strán ako pozorovateľ, môže byť prizvaná len vtedy, ak najmenej jedna tretina prítomných zmluvných strán proti tomu neprotestuje. Prizvanie a účasť pozorovateľov podlieha rokovaciemu poriadku prijatému Konferenciou zmluvných strán.

Článok 8

Sekretariát

1. Týmto sa zriaďuje sekretariát
2. Funkcie sekretariátu sú nasledovné:
  - a) organizovať zasadnutia Konferencie zmluvných strán a jej pomocných orgánov zriadených podľa tohto dohovoru a poskytovať im služby podľa potreby;
  - b) zostavovať a rozosielať správy, ktoré mu budú predložené;
  - c) uľahčovať poskytovanie pomoci pre zmluvné strany, a to najmä tie, ktoré sú rozvojovými krajinami, na ich žiadosť, pri zhromažďovaní a poskytovaní informácií požadovaných v súlade s ustanoveniami dohovoru;
  - d) pripravovať správy o svojej činnosti a predkladať ich Konferencii zmluvných strán;
  - e) zabezpečovať potrebnú koordináciu so sekretariátmi iných významných medzinárodných orgánov;
  - f) vstupovať pod všeobecným vedením zo strany Konferencie zmluvných strán do takých administratívnych a zmluvných vzťahov, ktoré môžu byť potrebné pre efektívny výkon jeho funkcií, a

- g) vykonávať iné funkcie sekretariátu, špecifikované v dohovore a v ktoromkoľvek z jeho protokolov, ako aj také funkcie, ktoré určí Konferencia zmluvných strán.

3. Konferencia zmluvných strán určí na svojom prvom zasadnutí stály sekretariát a zabezpečí jeho fungovanie.

Článok 9

Pomocný orgán pre vedecké a technické poradenstvo

1. Týmto sa zriaďuje pomocný orgán pre vedecké a technické poradenstvo, aby poskytoval Konferencii zmluvných strán a jej iným pomocným orgánom, podľa potreby, včasné informácie a rady o vedecko-technických záležitostiach, ktoré sa týkajú dohovoru. Tento orgán je otvorený pre všetky zmluvné strany a je multidisciplinárny. Skladá sa zo zástupcov vlád kompetentných pre daný vedný odbor. Tento orgán bude predkladať pravidelné správy Konferencii zmluvných strán o všetkých aspektoch svojej činnosti.
2. Pod vedením Konferencie zmluvných strán a za účasti existujúcich kompetentných medzinárodných orgánov tento orgán:
  - a) zabezpečuje vyhodnotenie stavu vedeckých poznatkov, ktoré sa týkajú zmeny klímy a jej účinkov;
  - b) pripravuje vedecké vyhodnotenie účinkov opatrení prijatých pri plnení tohto dohovoru;
  - c) určuje inovačné, efektívne a najmodernejšie technológie a know-how a poskytuje rady o spôsoboch a prostriedkoch podpory vývoja a/alebo prevode týchto technológií;
  - d) poskytuje rady o vedeckých programoch, medzinárodnej spolupráci vo výskume a vývoji, ktorý sa týka zmeny klímy, ako aj o spôsoboch a prostriedkoch podpory zvyšovania domácej kapacity v rozvojových krajinách, a
  - e) odpovedá na vedecké, technické a metodické otázky, ktoré môže tomuto orgánu predložiť Konferencia zmluvných strán a jej pomocné orgány.
3. Funkciu a podmienky činnosti tohto orgánu môže ďalej rozpracovať Konferencia zmluvných strán.

Článok 10

Pomocný orgán pre plnenie dohovoru

1. Týmto sa zriaďuje pomocný orgán pre plnenie Dohovoru, ktorý pomáha Konferencii zmluvných strán pri vyhodnocovaní

a skúmaní efektívnej realizácie tohto dohovoru. Tento orgán je otvorený pre všetky zmluvné strany a skladá sa zo zástupcov vlád, ktorí sú odborníkmi v záležitostiach týkajúcich sa zmeny klímy. Tento orgán predkladá pravidelné správy Konferencii zmluvných strán o všetkých aspektoch svojej činnosti.

2. Pod vedením Konferencie zmluvných strán tento orgán:

- a) vyhodnocuje informácie poskytnuté v súlade s článkom 12 ods. 1 na účely vyhodnotenia celkového súhrnného efektu krokov podniknutých zmluvnými stranami na základe najnovších vedeckých vyhodnotení v súvislosti so zmenami klímy;
- b) vyhodnocuje informácie poskytnuté v súlade s článkom 12 ods. 2 na účely poskytovania pomoci Konferencii zmluvných strán pri preskúmaní podľa článku 4 ods. 2 písm. d) a
- c) podľa potreby pomáha Konferencii zmluvných strán pri príprave a realizácii jej rozhodnutí.

Článok 11

Finančný mechanizmus

1. Týmto sa definuje mechanizmus pre poskytovanie finančných zdrojov ako grantov alebo na základe oprávnenia vrátane prevodu technológií. Toto prebieha pod vedením Konferencie zmluvných strán, ktorej sa bude predkladať vyúčtovanie, pričom Konferencia rozhodne o svojich nariadeniach o prioritách programov a o kritériách spôsobilosti, ktoré sa týkajú tohto dohovoru. Správa mechanizmu sa zverí jednému alebo viacerým jestvujúcim medzinárodným subjektom.

2. Finančný mechanizmus má rovnocennú a vyváženú účasť všetkých zmluvných strán v rámci transparentného systému riadenia.

3. Konferencia zmluvných strán a subjekt alebo subjekty poverené správou finančného mechanizmu sa dohodnú na opatreniach, ktorými sa docielí účinnosť odsekov. Opatrenia zahŕňajú nasledovné:

- a) rôzne spôsoby zabezpečenia, aby financované projekty na riešenie zmeny klímy boli v súlade s politikou, prioritami programov a kritériami spôsobilosti stanovenými Konferenciou zmluvných strán;
- b) rôzne spôsoby, ktorými sa môže určité rozhodnutie o financovaní opätovne prehodnotiť na základe tejto politiky, priorít programu a kritérií spôsobilosti;

c) poskytovanie pravidelných správ zo strany subjektu alebo subjektov Konferencii zmluvných strán o svojich finančných operáciách, ktoré budú v súlade s požiadavkami na zúčtovanie, ako sú uvedené v ods. 1, a

d) určovanie sumy na financovanie potrebné a dostupné pre plnenie tohto dohovoru predvídateľným a identifikovateľným spôsobom, ako aj podmienok, za ktorých sa táto suma bude pravidelne preverovať.

4. Konferencia zmluvných strán na svojom prvom zasadnutí prijme opatrenia na vykonávanie vyššie uvedených ustanovení, pričom preskúma a zohľadní dočasné opatrenia, ktoré sú uvedené v článku 21 ods. 3, a rozhodne o tom, či sa podľa týchto predbežných opatrení bude ďalej rozhodovať. V lehote štyroch rokov po prvom zasadnutí Konferencia zmluvných strán preskúma finančný mechanizmus a prijme vhodné opatrenia.

5. Zmluvné strany, ktoré sú vyspelými krajinami, môžu tiež poskytovať a zmluvné strany, ktoré sú rozvojovými krajinami, môžu využívať finančné zdroje, ktoré sa týkajú uskutočňovania tohto Dohovoru, prostredníctvom bilaterálnych, regionálnych a iných multilaterálnych kanálov.

Článok 12

Poskytovanie informácií o vykonávaní

1. V súlade s článkom 4 ods. 1 každá zmluvná strana poskytuje prostredníctvom sekretariátu Konferencii zmluvných strán nasledovné druhy informácií:

- a) národný súpis antropogénnych emisií zo zdrojov a záchytov všetkých plynov spôsobujúcich skleníkový efekt, ktoré nespádajú pod Montrealský protokol, do takeého rozsahu, aký umožňuje jej kapacity pri použití porovnateľných metodík, podporených a schválených na Konferencii zmluvných strán;
- b) všeobecný popis krokov prijatých alebo predpokladaných zmluvnou stranou na účely plnenia dohovoru a
- c) všetky ostatné informácie, ktoré zmluvná strana považuje za relevantné na účely dosiahnutia cieľov dohovoru a ktoré budú vhodné na zaradenie do jej správ, a pokiaľ to bude vhodné, aj vrátane materiálu relevantného pre výpočet trendov celosvetových emisií.

2. Každá zmluvná strana, ktorá je vyspelou krajinou a každá ďalšia zmluvná strana, ktorá je uvedená v prílohe I, zahrnie do svojich správ nasledovné druhy informácií:

- a) podrobný popis politiky a opatrení, ktoré boli prijaté na účely plnenia záväzkov podľa článku 4 ods. 2 písm. a) a ods. 2 písm. b), a

b) špecifický odhad účinkov, ktoré budú mať politika a opatrenia uvedené v písm. a) na antropogénne emisie zo zdrojov a záchytov všetkých plynov spôsobujúcich skleníkový efekt počas obdobia uvedeného v článku 4 ods. 2 písm. a).

3. Okrem toho každá zmluvná strana, ktorá je vyspelou krajinou, a každá ďalšia vyspelá zmluvná strana, ktorá je uvedená v prílohe II, zahŕňa podrobnosti o opatreniach v súlade s článkom 4 ods. 3, 4 a 5.

4. Zmluvné strany, ktoré sú rozvojovými krajinami, môžu dobrovoľne navrhovať projekty pre financovanie, vrátane špecifických technológií, materiálov, zariadení, techník alebo postupov, ktoré by boli potrebné na realizáciu takýchto projektov, a súčasne s tým, ak je to možné, odhad všetkých ďalších nákladov na redukciu emisií a zvyšovanie záchytov plynov spôsobujúcich skleníkový efekt, ako aj odhad následných prínosov.

5. Každá zmluvná strana, ktorá je vyspelou krajinou, a každá ďalšia zmluvná strana uvedená v prílohe I predloží prvú správu v lehote šiestich mesiacov po tom, čo tento dohovor pre danú zmluvnú stranu nadobudne účinnosť. Každá zmluvná strana takto neuvedená predloží svoju prvú správu v lehote troch rokov po tom, čo tento dohovor pre danú zmluvnú stranu nadobudne účinnosť, alebo po tom, ako bude mať táto zmluvná strana k dispozícii finančné zdroje v súlade s článkom 4 ods. 3. Zmluvné strany, ktoré patria medzi najmenej vyspelé krajiny, môžu predložiť svoju prvú správu podľa vlastného uváženia. Konferencia zmluvných strán určí periodicitu poskytovania následných správ zmluvnými stranami, pričom zohľadní rozdielny časový harmonogram uvedený v tomto odseku.

6. Informácie poskytované zmluvnými stranami podľa tohto článku bude sekretariát predkladať čo najskôr Konferencii zmluvných strán a jej dotknutým pomocným orgánom. Ak to bude potrebné, Konferencia zmluvných strán môže ďalej zvážiť postup predkladania informácií.

7. Konferencia zmluvných strán od svojho prvého zasadnutia zabezpečí, aby sa zmluvným stranám, ktoré sú vyspelými krajinami, poskytovala na ich žiadosť technická a finančná podpora pri zhromažďovaní a poskytovaní informácií podľa tohto článku, ako aj pri určovaní jej finančných a technických potrieb spojených s navrhovanými projektmi a opatreniami odozvy na zmeny podľa článku 4. Túto podporu môžu poskytovať ostatné zmluvné strany, príslušné medzinárodné organizácie a tam, kde je to vhodné, aj sekretariát.

8. Každá zo skupín zmluvných strán môže na základe postupov prijatých Konferenciou zmluvných strán a na základe predchádzajúceho oznámenia Konferencii zmluvných strán predložiť spoločnú správu o plnení svojich záväzkov podľa tohto článku za predpokladu, že táto správa obsahuje informácie o plnení jednotlivých záväzkov každej z daných zmluvných strán podľa tohto dohovoru.

9. Informácie, ktoré obdrží sekretariát označené zmluvnou stranou ako dôverné, v súlade s kritériami, ktoré stanoví Konferencia zmluvných strán, sekretariát na ochranu tejto dôvernosti predtým, ako ich sprístupní ďalším orgánom, ktorým sa predkladajú správy, a ktoré tieto informácie skúmajú.

10. Podľa ods. 9 a bez toho, aby bola dotknutá možnosť ktorejkoľvek zmluvnej strany kedykoľvek zverejniť svoju správu, sekretariát poskytne správu zmluvnej strany k dispozícii verejnosti vtedy, keď sa táto správa predloží Konferencii zmluvných strán.

Článok 13

Rozhodovanie o otázkach plnenia

Konferencia zmluvných strán na svojom prvom zasadnutí zváži zriadenie multilaterálneho konzultačného postupu, ktorý bude pre zmluvné strany na ich žiadosť k dispozícii pre rozhodovanie o otázkach plnenia dohovoru.

Článok 14

Urovnávanie sporov

1. V prípade sporu medzi dvoma alebo viacerými zmluvnými stranami vo veci výkladu alebo vykonávania tohto dohovoru sa dotknuté zmluvné strany snažia vyriešiť spor rokovaním alebo inými zmierovacími prostriedkami podľa svojho vlastného výberu.

2. Pri ratifikácii, prijatí, schválení alebo pristúpení k tomuto dohovoru alebo kedykoľvek po tom zmluvná strana, ktorá nie je regionálnou ekonomickou integračnou organizáciou, môže vyhlásiť v písomnom dokumente predloženom depozitárovi, že v súvislosti s akýmkoľvek sporom týkajúcim sa interpretácie alebo aplikácie tohto Dohovoru uznáva jeden alebo obidva z nasledovných prostriedkov riešenia sporu za záväzný *ipso facto* a bez dohody vo vzťahu k akejkoľvek inej zmluvnej strane, ktorá prijme ten istý záväzok:

a) predloženie sporu Medzinárodnému súdu a/alebo

b) arbitráž v súlade s postupom, ktorý prijme Konferencia zmluvných strán v čo najkratšom čase vo forme dodatku o arbitráži.

Zmluvná strana, ktorá je regionálnou ekonomickou integračnou organizáciou, môže vydať vyhlásenie s podobným účinkom

v súvislosti s arbitrážou v súlade s postupom uvedenom v písm. b).

3. Vyhlásenie vydané v súlade s ods. 2 ostane v platnosti až do doby jeho vypršania v súlade s jeho podmienkami o platnosti alebo po uplynutí doby troch mesiacov po tom, čo bolo u depozitára uložené písomné oznámenie o jeho odvolaní.

4. Nové vyhlásenie, oznámenie o odvolaní alebo vypršanie doby platnosti vyhlásenia v žiadnom smere neovplyvní konanie prebiehajúce pred Medzinárodným súdom alebo arbitrážnym tribunálom, pokiaľ sa sporné strany nedohodnú inak.

5. Podľa postupu v ods. 2, pokiaľ po uplynutí dvanástich mesiacov po oznámení jednej zmluvnej strany druhej strane o tom, že medzi nimi existuje spor, sporné zmluvné strany nie sú schopné vyriešiť tento spor prostriedkami uvedenými v ods. 1, je tento predložený na žiadosť ktorejkoľvek zo sporných strán na zmiernenie.

6. Na žiadosť jednej zo zmluvných strán sa vytvorí zmierovacia Komisia. Táto Komisia pozostáva z rovnakého počtu členov menovaných každou spornou stranou a z predsedu zvoleného spoločne členmi, ktorých menuje každá sporná strana. Komisia vydá odporúčajúci nálež, ktorý sporné strany vezmú na vedomie v dobrej viere.

7. Ďalší postup vo veci arbitráže prijme Konferencia zmluvných strán čo najskôr vo forme dodatku o zmierovacom konaní.

8. Ustanovenia tohto článku sa uplatňujú na každý súvisiaci právny dokument, ktorý môže prijať Konferencia zmluvných strán, pokiaľ sa v takomto dokumente nestanoví inak.

Článok 15

Zmeny a doplnky dohovoru

1. Každá zo zmluvných strán môže navrhovať zmeny a doplnky tohto dohovoru.

2. Takéto zmeny a doplnky dohovoru sa prijímajú na riadnom zasadnutí Konferencie zmluvných strán. Text každej navrhovanej zmeny alebo doplnku k dohovoru zašle sekretariát zmluvným stranám najmenej šesť mesiacov pred zasadnutím, na ktorom sa má zmena alebo doplnok prijať. Sekretariát zašle navrhované zmeny a doplnky signatárom dohovoru a pre informáciu aj depozitárovi.

3. Zmluvné strany sa usilujú dosiahnuť dohodu o každej navrhovanej zmene alebo doplnku k dohovoru konsenzom. Pokiaľ sa vyčerpá všetko úsilie o dosiahnutie konsenzu a dohoda sa nedosiahne, zmena alebo doplnok bude prijatá trojštvrtinovou väčšinou hlasov zmluvných strán prítomných a hlasujúcich na zasadnutí. Prijaté zmeny a doplnky oznámi sekretariát depozitárovi, ktorý ich rozošle všetkým zmluvným stranám na prijatie.

4. Listiny o prijatí v súvislosti so zmenami a doplnkami budú uložené u depozitára. Zmena alebo doplnok prijatý v súlade s ods. 3 nadobudne účinnosť pre tie zmluvné strany, ktoré ho prijali, v deväťdesiaty deň po dni, kedy depozitár obdržal listinu o prijatí najmenej od troch štvrtín zmluvných strán dohovoru.

5. Zmena alebo doplnok nadobudne účinnosť pre ďalšiu zmluvnú stranu v deväťdesiaty deň po dni, kedy táto zmluvná strana uloží u depozitára svoju listinu o prijatí uvedenej zmeny alebo doplnku.

6. Na účely tohto článku „prítomné a hlasujúce zmluvné strany“ znamená zmluvné strany prítomné a hlasujúce za alebo proti.

Článok 16

Prijatie príloh dohovoru a zmeny a doplnky k prílohám dohovoru

1. Prílohy k dohovoru tvoria jeho integrálnu časť a, pokiaľ to nie je stanovené inak, odkaz na prílohu je zároveň aj odkazom na všetky dodatky. Bez toho, aby bol dotknutý článok 14 ods. 2 písm. b) a ods. 7, prílohy sa obmedzujú iba na zoznamy, formuláre a iné materiály popisnej povahy, ktoré majú vedecký, technický, procesný alebo administratívny charakter.

2. Prílohy k dohovoru sa navrhujú a prijímajú v súlade s postupom stanoveným v článku 15 ods. 2, 3 a 4.

3. Príloha, ktorá bola prijatá v súlade s ods. 2 nadobudne účinnosť pre všetky zmluvné strany šesť mesiacov po tom, ako depozitár oznámil týmto stranám prijatie prílohy, okrem tých strán, ktoré v uvedenej lehote depozitárovi písomne oznámili neprijatie prílohy. Príloha nadobudne účinnosť pre strany, ktoré stiahnu oznámenie o neprijatí prílohy na deväťdesiaty deň po dni, kedy depozitár obdržal stiahnutie oznámenia o neprijatí.

4. Návrh, prijatie a nadobudnutie účinnosti zmien a doplnkov prílohy k dohovoru je predmetom rovnakého postupu ako návrh,

prijatie a nadobudnutie účinnosti príloh k dohovoru v súlade s ods. 2 a 3.

Článok 20

Podpis

5. Ak prijatie prílohy alebo zmeny a doplnku k prílohe zahŕňa zmenu a doplnok k dohovoru, táto príloha alebo zmena a doplnok k prílohe nenadobudne účinnosť do doby, kedy nenadobudne účinnosť zmena a doplnok k dohovoru.

Tento dohovor je otvorený na podpis pre členské štáty OSN alebo ktoréhokoľvek z jej špecializovaných agentúr alebo tie, ktoré sú zmluvnými stranami štatútu Medzinárodného súdneho dvora a pre regionálne ekonomické integračné organizácie v Rio de Janeiro počas Konferencie o životnom prostredí a rozvoji a potom v sídle OSN v New Yorku, od 20. júna 1992 do 19. júna 1993.

Článok 17

Protokoly

1. Konferencia zmluvných strán môže na svojom riadnom zasadnutí prijať protokoly k tomuto dohovoru.

Článok 21

Dočasné opatrenia

2. Text každého navrhovaného protokolu zašle sekretariát zmluvným stranám najmenej šesť mesiacov pred takýmto zasadnutím.

1. Funkcie sekretariátu uvedené v článku 8 bude vykonávať na dočasnej báze sekretariát zriadený Valným zhromaždením OSN rezolúciou č. 45/212 z 21. decembra 1990 až do ukončenia prvého zasadnutia Konferencie zmluvných strán.

3. Požiadavky pre nadobudnutie účinnosti každého protokolu sú stanovené v tomto dokumente.

2. Vedúci dočasného sekretariátu uvedeného v ods. 1 bude úzko spolupracovať s Medzivládnu skupinou pre zmenu klímy tak, aby sa zabezpečilo, že táto skupina bude vedieť odpovedať na potrebu objektívneho vedeckého a technického poradenstva. So žiadosťou o konzultáciu sa možno obrátiť aj na iné významné vedecké orgány.

4. Zmluvnými stranami protokolu môžu byť iba zmluvné strany tohto dohovoru.

3. Globálny fond pre životné prostredie Rozvojového programu OSN, Programu životného prostredia OSN a Medzinárodnej banky pre obnovu a rozvoj bude medzinárodným subjektom, povereným vykonávať operácie finančného mechanizmu uvedené v článku 11 na dočasnej báze. V tejto súvislosti by sa mal Globálny fond pre životné prostredie vhodným spôsobom reštrukturalizovať tak, aby bolo jeho členstvo univerzálne a mohlo plniť požiadavky podľa článku 11.

5. Rozhodnutia podľa ktoréhokoľvek protokolu môžu prijať iba zmluvné strany daného protokolu.

Článok 18

Hlasovacie právo

1. Každá zmluvná strana dohovoru má jeden hlas, okrem ustanovenia v ods. 2.

Článok 22

Ratifikácia, prijatie, schválenie alebo pristúpenie

2. Regionálne ekonomické integračné organizácie v rámci svojej kompetencie využívajú svoje hlasovacie právo s počtom hlasov, ktorý sa rovná počtu ich členských štátov, ktoré sú zmluvnými stranami dohovoru. Takáto organizácia nesmie využívať svoje hlasovacie právo, pokiaľ toto hlasovacie právo využíva niektorý z jej členských štátov a naopak.

1. Tento dohovor podlieha ratifikácii, prijatiu, schváleniu alebo pristúpeniu zo strany členských štátov alebo regionálnych ekonomických integračných organizácií. Tento Dohovor je otvorený na pristúpenie deň po dni, kedy bude uzavretý na podpis. Listiny o ratifikácii, prijatí, schválení alebo pristúpení sa uložia u depozitára.

Článok 19

Depozitár

Generálny tajomník OSN vykonáva funkciu depozitára dohovoru a jeho protokolov prijatých v súlade s článkom 17.

2. Každá regionálna ekonomická integračná organizácia, ktorá sa stane zmluvnou stranou dohovoru bez toho, aby sa ktorýkoľvek

jej členský štát stal zmluvnou stranou, je viazaná všetkými povinnosťami podľa tohto dohovoru. V prípade takýchto organizácií, ktorých jeden alebo viacero členských štátov je zmluvnou stranou dohovoru, organizácia a jej členské štáty rozhodnú o svojej príslušnej zodpovednosti za plnenie záväzkov podľa tohto dohovoru. V týchto prípadoch nie sú organizácia a jej členské štáty oprávnené vykonávať svoje práva podľa tohto dohovoru súčasne.

3. V listinách o ratifikácii, prijatí, schválení alebo pristúpení uvedú regionálne ekonomické integračné organizácie rozsah svojich kompetencií v súvislosti so záležitosťami spravovanými týmto dohovorom. Tieto organizácie tiež informujú depozitára, ktorý obratom informuje zmluvné strany o všetkých podstatných zmenách v rozsahu ich kompetencií.

Článok 23

Nadobudnutie účinnosti

1. Tento Dohovor nadobudne účinnosť v deväťdesiaty deň po dni, kedy bola uložená päťdesiata listina o ratifikácii, prijatí, schválení alebo pristúpení.

2. Pre každý štát alebo regionálnu ekonomickú integračnú organizáciu, ktorá ratifikuje, prijme alebo schváli tento dohovor, alebo k nemu pristúpi po uložení päťdesiatej listiny o ratifikácii, prijatí, schválení alebo pristúpení, nadobudne tento dohovor účinnosť v deväťdesiaty deň po dni, kedy takýto členský štát alebo regionálna ekonomická integračná organizácia uložila svoju listinu o ratifikácii, schválení, prijatí alebo pristúpení.

3. Na účely ods. 1 a 2 sa žiadna listina uložená regionálnou ekonomickou integračnou organizáciou nepovažuje za ďalšiu listinu k tým, ktoré uložili členské štáty tejto organizácie.

Článok 24

Výhrady

K tomuto dohovoru nie je možné mať žiadne výhrady.

Článok 25

Odstúpenie

1. Kedykoľvek po uplynutí troch rokov odo dňa, kedy tento dohovor nadobudol účinnosť pre danú zmluvnú stranu, môže táto zmluvná strana od neho odstúpiť zaslaním písomného oznámenia depozitárovi.

2. Každé takéto odstúpenie nadobudne účinnosť po uplynutí jedného roka odo dňa, kedy depozitár obdržal oznámenie o odstúpení alebo v taký neskorší deň, ktorý môže byť určený v oznámení o odstúpení.

3. Každá zmluvná strana, ktorá odstúpi od tohto dohovoru, bude považovaná za stranu, ktorá odstúpila tiež od každého protokolu, ktorého je zmluvnou stranou.

Článok 26

Platné texty

Originál tohto dohovoru, ktorého arabský, čínsky, anglický, francúzsky, ruský a španielsky text sú rovnako platné, bude uložený u Generálneho tajomníka OSN.

Na DŮKAZ TOHO SME MY, nižšie podpísaní, k tomuto aktu riadne splnomocnení, podpísali tento dohovor.

V New Yorku deviateho mája tisícdeväťstodevätidesiatdva

PRÍLOHA I

Austrália	Japonsko
Rakúsko,	Lotyšsko ^(a)
Bielorusko ^(a)	Litva ^(a)
Belgicko	Luxembursko
Bulharsko ^(a)	Holandsko
Kanada	Nový Zéland
Československo ^(a)	Nórsko
Dánsko	Poľsko ^(a)
Európske hospodárske spoločenstvo	Portugalsko
Estónsko ^(a)	Rumunsko ^(a)
Fínsko	Ruská federácia ^(a)
Francúzsko	Španielsko
Nemecko	Švédsko
Grécko	Švajčiarsko
Maďarsko ^(a)	Turecko
Island	Ukrajina ^(a)
Írsko	Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska
Taliansko	Spojené štáty americké

---

^(a) Krajiny, ktoré prechádzajú procesom prechodu na trhové hospodárstvo.

PRÍLOHA II

Austrália	Taliansko
Rakúsko	Japonsko
Belgicko	Luxembursko
Kanada	Holandsko
Dánsko	Nový Zéland
Európske hospodárske spoločenstvo	Nórsko
Fínsko	Portugalsko
Francúzsko	Španielsko
Nemecko	Švédsko
Grécko	Švajčiarsko
Island	Turecko
Írsko	Spojené kráľovstvo Veľkej Británie a Severného Írska
	Spojené štáty americké

PRÍLOHA B

VYHLÁSENIE EURÓPSKEHO HOSPODÁRSKEHO SPOLOČENSTVA V SÚLADE S ČLÁNKOM 22 ODS. 3 RÁMCOVÉHO DOHOVORU O ZMENE KLÍMY

V súlade s príslušnými ustanoveniami Zmluvy o založení Európskeho hospodárskeho spoločenstva je spoločenstvo spoločne so svojimi členskými štátmi oprávnené vykonávať akcie s cieľom chrániť životné prostredie.

Vo vzťahu k záležitostiam pokrytých dohovorom prijalo spoločenstvo niekoľko právnych dokumentov ako súčasť svojej environmentálnej politiky a zároveň v rámci iných odvetvových politík, z ktorých najdôležitejšie sú tieto:

- Nariadenie Rady (EHS) č. 2008/90 z 29. júna 1990 o podpore technológií v energetike v Európe (Thermie program) (Ú. v. ES L 185, 17.7.1990),
- Rozhodnutie Rady 89/364/EHS z 5. júna 1989 o akčnom programe spoločenstva na účinnejšie využívanie elektriny (Ú. v. ES L 157, 9.6.1989),
- Rozhodnutie Rady 91/565/EHS z 29. októbra 1991 o podpore zvyšovania energetickej účinnosti v spoločenstve (program SAVE) (Ú. v. ES L 307, 8.11.1991),
- Nariadenie Rady EHS č. 1973/92 z 21. mája 1992, ktorým sa zavádza finančný nástroj pre životné prostredie (LIFE) (Ú. v. ES L 206, 22.7.1992),
- Rozhodnutie Rady 89/625/EHS z 20. novembra 1989 o:
  - Európskom programe pre klimatológiu a prírodné riziká (EPOCH),
  - Európskom programe pre vedu a techniku na ochranu životného prostredia (STEP) (Ú. v. ES L 359, 8.12.1989),
- Rozhodnutie Rady 91/354/EHS zo 7. júna 1991, ktorým sa prijíma zvláštny program na rozvoj výskumu a rozvoj vedy a techniky v oblasti životného prostredia (1990 do 1994) (Ú. v. ES L 192, 16.7.1991),
- Smernica Rady 92/6/EHS z 10. februára 1992 o montáži a používaní obmedzovačov rýchlosti pre určité kategórie motorových vozidiel v spoločenstve (Ú. v. ES L 57, 2.3.1992),
- Nariadenie Rady (EHS) č. 2080/92 z 30. júna 1992, ktorým sa zavádza plán podpôr spoločenstva pri lesníckych opatreniach v poľnohospodárstve (Ú. v. ES L 215, 30.7.1992),
- Rozhodnutie Rady 93/389/EHS z 24. júna 1993 o mechanizme monitorovania CO₂ a ostatných emisií spôsobujúcich skleníkový efekt v spoločenstve (Ú. v. ES L 167, 9.7.1993).

PRÍLOHA C

VYHLÁSENIE EURÓPSKEHO HOSPODÁRSKEHO SPOLOČENSTVA O REALIZÁCII RÁMCOVÉHO DOHOVORU OSN O ZMENE KLÍMY

Európske hospodárske spoločenstvo a jeho členské štáty vyhlasujú, že záväzok obmedziť antropogénne emisie CO₂ stanovený v článku 4 ods. 2 dohovoru bude v spoločenstve ako celku splnený pomocou akcie spoločenstva a jeho členských štátov v rámci príslušných kompetencií každého z nich.

Vzhľadom na to spoločenstvo a jeho členské štáty znovu potvrdzujú ciele stanovené v záveroch Rady z 29. októbra 1990 a najmä cieľ stabilizovať emisie CO₂ do roku 2000 na úrovni roku 1990 v spoločenstve ako celku.

Európske hospodárske spoločenstvo a jeho členské štáty vypracovávajú k dosiahnutiu tohto cieľa spoločnú stratégiu.
